

Lausunto

26.08.2019

Asia: VM040:00/2019, VM/823/03.01.00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Espoo kannattaa hallituksen esityksen tavoitetta siitä, että kuntien seurantaan ja ohjaukseen saadaan ajantasaista ja aiempaa vertailukelpoisempaa taloustietoa. Nykyinen tilastointi ei ole merkittävästi hyödyttänyt Espoota sen omissa tiedolla johtamisen tarpeissa. Kuntatieto-hanke tulisi liittää tiedolla johtamisen kehittämiseen kunnissa, jotta kunnan omat johtamisen tietotarpeet voisivat hyödyntää kerättyä tietoa.

Toinen tavoite kuntien taloustiedon tuottamisesta ja raportoinnin menettelytapojen yksinkertaistamisesta edellyttää onnistuakseen kunnilta isoja panostuksia talouden tietojärjestelmiin. Varsin monessa isommassakin kunnassa on toteutettava hyppy Excel-raportoinnista automaattiseen koneelliseen raportointiin. Uusi talousraportointi sisältää sellaisia uusia ja osin vanhojakin tietoja, joiden tuottaminen automaattisesti on haasteellista ja vaatii muutoksia tietojärjestelmiin. Hallituksen esityksessä mainittujen hyötyjen toteutumista kunnissa on vaikea arvioida.

Automaattiseen taloustiedon koneelliseen raportointiin siirtyminen on kannatettavaa, mutta samalla se osaltaan edellyttää panostuksia tietojärjestelmiin ja lisää työtä myös kuntien tietohallinnossa. Kunnille on aiheutunut lisätöitä valtion valmistelun viivästyessä. Tietojärjestelmäinvestoinnit ja ylläpitokustannukset tulevat olemaan esityksessä arvioituja

kustannuksia huomattavasti suuremmat. Kuntien valtionosuuksia ei tulisi leikata uudistuksen johdosta. Valtion tulee osallistua kunnille aiheutuviin kustannuksiin, sillä taloustietojen raportointi palvelee enimmäkseen valtion tiedontarvetta. Jo kertaalleen kuntien valtionosuudesta leikattu digikannustinraha tulisi kohdentaa kunnille automaattisen talousraportoinnin toimeenpanoon.

Vastaavasti esityksessä arvioidut henkilötyövuosimäärät taloushallinnon tehtävissä pikemminkin kasvavat kuin vähenevät vähintäänkin useamman vuoden ajan. Kunnan taloustietojen raportointi laajenee sisällöllisesti ja määrällisesti merkittävästi ja vuositason raportoinnin hallinnointi edellyttää myös pysyvää henkilöresursointia. Muutosvaiheessa lisäresursointia tarvitaan taloustietojen sisällön validoinnissa ja laadun valvonnassa. Pällekkäisen tiedonkeruun vähentymisen vaikutukset kunnan taloushallinnon kustannuksissa ovat lähinnä teoreettisia.

Taloushallinnon henkilölle tulisi myös tarjota valtakunnallista säännöllistä koulutusta erityisesti automaattiseen koneelliseen raportointiin liittyen.

Hallituksen esityksessä mainittu vuosittainen taloustietojen raportoinnin valmistelu tulisi tehdä niin, että tietosisältö palvelisi useamman vuoden tietotarvetta, eikä vuosittaisia muutoksia tulisi. Manuaalisesti tuotettavaa tietoa tulee automatisoinnista huolimatta jäämään kuntien tietotuotantoon. Tuotettavien tietojen tarvetta tulisi valtion toimesta arvioida kriittisesti.

Julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja taloushallinnon yhtenäisiä menettelytapoja on pyritty edistämään yhteisesti laadittujen suositusten (JHS-suositus) avulla. Aikaisemmin Tilastokeskus on ylläpitänyt esimerkiksi palvelujen kustannusten ohjeistusta. Tämänhetkisen käsityksen mukaan palveluluokkasuosituksessa (JHS200) olevat palvelukuvaukset tulevat jäämään ainoaksi palveluja koskeviksi ohjeiksi. Kunnat ovat ilmaisseet palautteissa ja koulutustilaisuuksissa huolensa tarkemman ohjeistuksen puuttumisesta. Ohjeiden puutteellisuus voi vaikuttaa kuntien vertailukelpoisten palvelukustannuksien raportointiin ja edelleen tietojen hyödynnettävyyteen päätöksenteossa. Kunnille ei ole toistaiseksi ollut tarjolla riittävää uudistuvaan taloustietojen raportointiin liittyvää ohjeistusta.

Espoon kaupunki